Holkot, Robertus: Super sapientiam Salomonis

Basel: [Johann Amerbach, and Johann Petri de Langendorff?], 1489, 1489 Seite 434

rũ in euidẽtiã hũani generis ꝑnicię̃ redunda-
bat. Et sic necessitate quadã opoꝛtuit naturaꝫ
subesse iusticie ⁊ seruare iudicij libertatẽ: ꝫ nec
extrinsecus exquiri decuit speciẽ aliquã creatu
re: cui se repꝛesentatã ꝑ hominẽ celestis imago
subijceret: ꝫ homo ꝓlatus est homini vt grati-
oꝛẽ pꝛelaturã efficeret idemptitas speciei: po-
tissime cũ diuina sententia ꝓfecit ad regimen
populoꝝ romanoꝝ imperiũ: dũ ostensa sibi fi
gura numismatis in redditione census ⁊ solu-
tionib⁹ tributoꝝ ꝓ ceteris regibus cesaree foꝛ
tune pꝛesigniuit fastigiũ: cui subiecit oĩmo-
das nationes: nõ ad hoc solũ vt eis imperan-
do ꝓesset: sed vt ipsi⁹ potius iusticie copiã mi-
strando ꝓdesset: ne ꝑ impunitatẽ criminũ con
ualescat insolẽtia trangressoꝝ. Hec ille. In q̃
sententia tres questiones soluũť. Prima qua-
re necesse fuit regimẽ regis inter homines in-
troduci cũ homo desideret naturaliter liberta
te gaudere. Ratio est: ne impunita licentia sce
lerũ iusticiã extirparet: ⁊ ideo opoꝛtuit liberta-
tẽ subesse iusticie. Scd̃a q̃re nulla species ani-
malis creature assumpta ẽ in regimine homis
videlicet: q2 homo est animal rõnale habẽs in
se imaginẽ trinitatis: ⁊ ideo nulli creature sub
ijci debuit coꝛꝑali q̃ imagine tali caret: nec an-
gelus ei pꝛelatus ẽ sed homo homini vt grati-
oꝛẽ pꝛelaturã efficeret idemptitas speciei. Ter
cia qꝫ ex sentẽtia dicta liquet q̃s inter reges re-
gendi teneat fastigiũ. q2 videlicꝫ imperatoꝛ ex
sentẽtia saluatoris Math. xxij. Reddite ergo
q̃ sũt cesaris cesari: ⁊ q̃ sũt dei deo. Regna ve-
ro q̃ttuoꝛ impialia ꝓterisse cog̃scim⁹ scꝫ Cro-
nicas ⁊ illã ꝓphia legim⁹ Dan. vij. vicꝫ Assyrioꝝ
Persaꝝ Grecoꝝ ⁊ Romãoꝝ. Impiũ xo roma
noꝝ qđ ꝑ Cõstãtinũ ad grecos fuit deuolutuꝫ
trãstulit romana eccl'a i teuthonicos in ꝑsona
karoli magni filij Pipini tꝑe Stephani secun
di. extra đ elec. ⁊ elec. potestate. c. venerabilẽ.
Hic aũt ẽ rex regũ cui oĩes subsunt nationes
⁊ populi: qui videlicet tꝑalia ab eo recipiunt.
Sacerdotio tñ ac sũmo pontifici debet subesse
sicut declarať extra de maioꝛitate ⁊ obediẽtia
c. Solite. Pontifex eni in spũalib⁹ ãncellit q̃ tã
to tꝑalibus sunt digniora q̃ta anima ꝓfertur
coꝛpi. Vñ impatoꝛi ꝓcellere declarať in decre-
tali ꝓdicta dupliciter vel duplici auctoꝛitate.
Quarũ vna est qꝫ dñs dixit Hieremie q̃ sacer-
dos fuit. Ecce cõstitui te hodie suꝑ gentes ⁊ re
gna. Hiere. j. Alia ẽ Gen̄. j. ibi dicit qꝫ de⁹ fecit
duo magna luminaria. i. duas potestates in-
stituit q̃ sunt pontificalis ⁊ regalis ꝑtãs ad ec-
clesie firmamẽtũ: sed illa q̃ pꝛeest diei. i. spũali-
bus maioꝛ ẽ: q̃ vero nocti. i. carnalib⁹ minoꝛ ẽ
¶ Scđo de regie institutionis cõgruitate ẽ sci
endũ qꝫ institutio regis siue pꝛincipis q̃drupli
ci via solet esse legitima: videlicet diuina ꝓuisi
one: ecclesie collatione: generis successione. et

vnanimi electione. Exemplũ pꝛimi de Saul
⁊ dauid. j. Regl. x. Exemplũ secũdi quomodo
moyses ꝓfecit Josue. Deuť. xxxi. Et Samuel
vnxit dauid in regẽ in figura qꝫ vicari⁹ xp̃i ⁊ ꝓ
latus ecclesie cõfert pꝛincipatũ ⁊ regiã potesta
tẽ ad vtilitatẽ ecclesie. Vñ ⁊ vis ⁊ auctoꝛitas ex
aminãdi ꝑsonã electã in regẽ ⁊ pꝛomouẽdi ad
imperiuꝫ ad papã spectat: sicut patet extra de
elect. c. Venerabilẽ. Exẽplũ tertij de Salomo
ne filio dauid ⁊ multis alijs. Exeplũ quarti de
Vespasiano ⁊ multis alijs qui electione popu
li vel senatus adepti sunt regiã dignitateꝫ. De
quadã aũt pꝛincipis electione mirabili narrat
Solinus de mirabilib⁹ mundi ita dicẽs. Apđ
Trachiã in regis electione nõ nobilitas pꝛeua
let: sed suffragiũ vniuersoꝝ. Populus eni eli
git spectabilẽ in moꝛib⁹: vel inueteratũ clemẽ-
tia: vel annis grauẽ: ꝫ hoc in eo queriť cui libe
ri nulli sũt. Nã qui pater fuerit etiaꝫ si vita pol-
leat nõ admittiť ad regendũ. ⁊ si foꝛte dum re
gat genuerit exuiť potestate. Ideo hoc maxi-
me custodiť ne fiat hereditariũ regnũ: dein de
si rex ꝓferat maximã equitatẽ: nolũt ei totuꝫ li
cere: sed quadragita rectoꝛes accipit ne in cau
sis capitũ solus iudicet: ⁊ si displiceat: iudicatũ
ad populũ reuocať: atqꝫ ita datis iudicib⁹. lex
ferť sententia cui necessario acquiescere ẽ. hec
Solinus. ¶ Tertio de regie executionis au-
toꝛitate potest exponi illud Pꝛou. xx. Rex q̃ se
det in solio iudicij dissipat oĩe maluꝫ intuitu
suo. Vbi quattuoꝛ conditiones ponunť neces
sario requisite: ad hoc qꝫ regia autoꝛitas exe-
cutionẽ debitã soꝛtiať. s. tranq̃llitas i ꝓsidẽdo:
qđ notať cũ diciť. Rex qui sedet: Eq̃tas in di-
scernendo: q2 in solio iudicij. Perspicacitas in
inquirendo: intuitu suo: ⁊ veritas in punien
do: dissipat omne malũ. Quarto ꝓcipue pẽ
sabant antiqui regie cõuersationis ꝓbitatẽ: vt
sicut ꝓcedit ⁊ ꝓcellit ceteros dignitate regali sic
ãtecedat bonitate moꝛali. vñ Sen̄. ep̃la. clxxx.
Nature ẽ nõ deterioꝛib⁹ potioꝛa submittere: ꝫ
melioꝛib⁹. Arietes qui ducatu pꝛesũt gregib⁹
aut maxima coꝛnua habẽt: aut vehemẽtissima
id ẽ foꝛtissima. Non pꝛecedit armẽta degener
taurus ꝫ qui magnitudine ceteros mares vin
cit. Elephantoꝝ gregẽ excellẽtissim⁹ ducit. Sũ
ma felicitas erat gẽtiũ in aureo seculo: in quo
nõ poterat potẽtioꝛ esse nisi melioꝛ. In illo igi-
tur seculo qđ aureũ ꝑhibeť penes sapiẽtes fu-
isse regnũ possidoni⁹ iudicat. qñ officiũ erat im
perare nõ regnũ: h Sene. ⁊ Boe. de ꝯsol. li. j.
ꝓsa. iiij. dicit sic. Tu inq̃t hanc sñiam oꝛe Pla-
tõis sanxisti. beatas foꝛe respublicas si eas vel
studiosi sapientie regerẽt vel eaꝝ rectoꝛes stu-
dere sapientie ꝯtigisset. Vñ metrice diciť. Re-
gna beata foꝛent si vel cõtigeret esse. Philoso-
phos reges vel reges philosophari.

¶ Lectio. CC

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-277/0434
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG